

KIỂM TRA VỀ THƠ

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

– Kiểm tra và đánh giá kết quả học tập các tác phẩm thơ hiện đại Việt Nam trong chương trình Ngữ văn lớp 9, học kì II.

– Rèn luyện và đánh giá kĩ năng viết văn (sử dụng từ ngữ, viết câu, đoạn văn và bài văn). HS cần huy động được những tri thức và kĩ năng về tiếng Việt và tập làm văn vào bài làm.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Bài kiểm tra về thơ cần kiểm tra và đánh giá một cách toàn diện các tri thức và kĩ năng HS cần có qua việc học tập các tác phẩm thơ hiện đại Việt Nam trong chương trình. Cụ thể là :

– Nhớ được tên tác phẩm, tác giả, thể thơ của từng bài.

– Hiểu và nhớ được nội dung tư tưởng, tình cảm, cảm xúc của từng bài thơ và phân tích được mạch vận động của tình cảm, cảm xúc ở mỗi bài.

– Phân tích được những biện pháp nghệ thuật nổi bật ở mỗi bài thơ.

– Hiểu và phân tích được bút pháp xây dựng hình ảnh và những hình ảnh đặc sắc trong mỗi bài thơ.

– Nêu cảm nghĩ về bài thơ hoặc về hình tượng trữ tình nổi bật trong mỗi bài.

2. Do yêu cầu kiểm tra toàn diện như trên, đề bài cần có nhiều câu thuộc những phần khác nhau, bao quát được diện rộng các tác phẩm thơ đã học. Nên sử dụng một số câu hỏi trắc nghiệm để kiểm tra những kiến thức tối thiểu và những đề bài tập nhỏ, không nên ra những đề tập làm văn quá rộng.

III – GỢI Ý VỀ ĐỀ BÀI KIỂM TRA

Cần dựa vào nội dung đã gợi ý cho HS trong SGK để ra đề. Nhưng những gợi ý của SGK thường bao quát một nội dung rộng ở một hay một số bài thơ. Khi ra đề, GV cần chia nhỏ nội dung và làm cho cụ thể hơn.

Đề bài kiểm tra nên có ba phần :

- a) Một số câu hỏi trắc nghiệm.
- b) Một bài tập ngắn (phân tích một hình ảnh hay một biện pháp nghệ thuật).
- c) Một đề tập làm văn ngắn (nhận xét hoặc cảm nghĩ về một hình tượng thơ, một nhân vật trữ tình hay một khía cạnh trong chủ đề của bài thơ).

A – MỘT SỐ CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

1. Sắp xếp lại cho đúng tên tác giả của từng bài thơ.

Tên bài thơ	Tác giả
<i>Con cò</i>	Viễn Phương
<i>Mùa xuân nho nhỏ</i>	Y Phương
<i>Viếng lăng Bác</i>	Chế Lan Viên
<i>Sang thu</i>	Thanh Hải
<i>Nói với con</i>	Hữu Thỉnh

2. Sắp xếp thể thơ cho đúng với mỗi bài thơ.

Tên bài thơ	Thể thơ
<i>Con cò</i>	Tám chữ
<i>Mùa xuân nho nhỏ</i>	Tự do
<i>Viếng lăng Bác</i>	Năm chữ
<i>Sang thu</i>	Tự do
<i>Nói với con</i>	Năm chữ

3. Sắp xếp phần tóm tắt nội dung từng bài thơ cho phù hợp với tên bài.

Tên bài thơ	Tóm tắt nội dung
<i>Con cò</i>	Cảm xúc trước mùa xuân của thiên nhiên và đất nước, thể hiện ước nguyện chân thành góp mùa xuân nhỏ của mình vào cuộc đời chung.
<i>Mùa xuân nho nhỏ</i>	Bằng lời trò chuyện với con, bài thơ thể hiện sự gắn bó, niềm tự hào về quê hương và đạo lí sống của dân tộc.
<i>Viếng lăng Bác</i>	Biến chuyển của thiên nhiên lúc giao mùa từ hạ sang thu qua sự cảm nhận tinh tế của nhà thơ.
<i>Sang thu</i>	Lòng thành kính và niềm xúc động sâu sắc của nhà thơ đối với Bác Hồ trong một lần từ miền Nam ra viếng lăng Bác.
<i>Nói với con</i>	Từ hình tượng con cò trong những lời hát ru, ngợi ca tình mẹ và ý nghĩa của lời ru đối với đời sống của mỗi con người.

B – MỘT SỐ BÀI TẬP

1. *Ngày ngày mặt trời đi qua trên lăng
Thấy một mặt trời trong lăng rất đỏ*

(Viễn Phương, *Viếng lăng Bác*)

Câu thơ thứ hai sử dụng biện pháp nghệ thuật nào? Giải thích ý nghĩa của hình ảnh mặt trời trong câu thơ ấy và nêu tác dụng của biện pháp đó.

2. Trong bài thơ *Mùa xuân nho nhỏ* của Thanh Hải có mấy lần xuất hiện hình ảnh cành hoa (hoặc bông hoa) và tiếng chim? Ở mỗi lần xuất hiện, hai hình ảnh ấy nói về điều gì?

3. Hình ảnh mùa xuân trong bài thơ *Mùa xuân nho nhỏ* của Thanh Hải đã biến chuyển như thế nào theo mạch cảm xúc của tác giả?

4. Em hiểu như thế nào về những câu thơ sau trong bài *Con cò* của Chế Lan Viên ?

*Một con cò thôi,
Con cò mẹ hát
Cũng là cuộc đời
Vỗ cánh qua nôi.*

C – MỘT SỐ ĐỀ TẬP LÀM VĂN

1. Phân tích đoạn thơ sau trong bài *Mùa xuân nho nhỏ* để làm rõ quan niệm sống của nhà thơ :

*Ta làm con chim hót
Ta làm một cành hoa
Ta nhập vào hoà ca
Một nốt trầm xao xuyến.*

*Một mùa xuân nho nhỏ
Lặng lẽ dâng cho đời
Dù là tuổi hai mươi
Dù là khi tóc bạc.*

2. Phân tích những cảm xúc của nhà thơ trong đoạn thơ sau :

*Bác nằm trong giấc ngủ bình yên
Giữa một vầng trăng sáng dịu hiền
Vẫn biết trời xanh là mãi mãi
Mà sao nghe nhói ở trong tim !*

(Viễn Phương, *Viếng lăng Bác*)

3. Bài thơ *Con cò* của Chế Lan Viên cho em cảm nhận như thế nào về ý nghĩa của lời ru đối với cuộc đời mỗi người ?

(GV có thể chọn sử dụng các câu hỏi và đề bài ở trên, nhưng cũng cần đề xuất thêm những câu hỏi và đề bài khác cho đa dạng hơn.)